

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1877. Första Kammaren. N:o 11.

Torsdagen den 1 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Justerades 3 protokollsutdrag för sistlidne dag.

Ledighet från riksdagsgörömaalen beviljades *Herr Sjölund* under 3 veckors tid från den 6 dennes.

Upplästes och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående ändring i 37 § af Kongl. förordningen den 23 Maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter å nyo på bordet Stats-Utskottets sistlidne dag bordlagda memorial N:o 25, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande tvenne i Utskottets utlåtande N:o 10 behandlade frågor.

Anmälde och bordlades:

Stats-Utskottets utlåtande N:o 18, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Femte hufvudtitel;

Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 5, i anledning af väckt motion om ändring af § 1 i Kongl. kungörelsen den 12 Juli 1861 angående skatt för hundar; samt

Första Kammarens Prot. 1877. N:o 11.

Andra Kammarens protokollsutdrag N:o 83, med delgifvande af Kammarens beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 5, i anledning af väckt motion om ändring af 3 kap. 23 § i Kongl. Stadgan den 29 Maj 1846 angående försvarslöse och till allmänt arbete förfallne personer.

Kammaren åtskildes.

In fidem
O. Brakel.

Fredagen den 2 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Justerades ett protokollsutdrag för den 1 dennes.

---

*Förslag till
voteringspro-
positioner.*
(Forts.)

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Stats-Utskottets den 28 sistlidne Februari och den 1 dennes bordlagda memorial N:o 25, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande tvenne i Utskottets utlåtande N:o 10 behandlade frågor.

1:sta punkten.

Herr Ribbing, Sigurd: För min del anser jag det ämne, hvarom den nu föredragna voteringspropositionen handlar, icke kunna göras till föremål för gemensam omröstning. Det är, som vi hafva oss be-
kant, 65 § Riksdagsordningen, som innehåller föreskrifterna rörande detta slags voteringar. Det heter der: »när i fråga om statsutgifter eller bevillning eller angående Riksbankens eller Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, inkomster och utgifter, Kamrarne fatta stridiga beslut o. s. v., skola begge Kamrarne rösta om de olika beslut hvori hvardera förut stannat.» Det lär väl vara tydligt, att

användningen af de här ifråga varande lokalerna i riksdagshuset icke rimligen kan föras under rubriken statsutgifter eller beviljning, icke heller angå Riksbankens styrelse och förvaltning, och efter mitt förmenande lika litet Riksgäldskontorets. Att Riksgäldsfullmäktige utom sina egentliga åligganden tillika fått i uppdrag att vidtaga vissa åtgärder eller hafva en viss tillsyn öfver riksdagshuset och att detta dem lemnade uppdrag äfven står upptaget i för dem utfärdad instruktion, det nekar jag visst icke, det är en bekant och erkänd sak. Men detta ordnande eller förvaltande af riksdagshuset kan icke kallas Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, inkomster eller utgifter och är således endast ett särskildt, åt Riksgäldsfullmäktige lemnadt uppdrag, som ej har med deras egentliga, nyss berörda tjänsteåligganden att göra. Vill man härvid göra den invändningen, att af de åtgärder, som i förevarande fall äro i fråga att vidtagas, några obetydliga inkomster och utgifter kunna blifva en följd, så ber jag blott att få anmärka, för det första, att detta är temligen osäkert, såsom ärendet nu blifvit behandladt, och för det andra, att, om också så skulle vara, och man ville antaga detta såsom tillräcklig grund för gemensam votering, skulle följderna af en så beskaffad tolkning af 65 § riksdagsordningen blifva den, att hvar en fråga förekomme, hvars afgörande kunde medföra något slags utgift eller inkomst, skulle densamma blifva föremål för gemensam omröstning. Detta tror jag icke är i öfverensstämmelse med grundsatsen om grundlagens tolkning efter ordalagen, och jag anser mig därför, på de skäl jag nu anfört, böra hos Kammaren hemställa om afslag å den föreliggande voteringspropositionen.

Herr Ekman, Carl: Med anledning af de anmärkingar, som den föregående talaren framställt, tillåter jag mig endast i Kammararens minne återföra, huruledes alltid sådana ämnen, hvarom särskilda föreskrifter behöfva lemnas i det för Riksgäldsfullmäktige utfärdade reglemente, hafva ansetts höra till Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning och på den grunden varit föremål för gemensam votering, när Kamrarna stannat i olika beslut derom. I berörda reglemente finnes ett stadgande, som innehåller, att Fullmäktige i Riksgäldskontoret skola utöfva tillsyn öfver riksdagshuset och Riksdagens bibliotek, och den nu föreliggande frågan, som angår vissa åtgärders vidtagande i afseende på detta bibliotek, har således till följd af Kamrarnes olika beslut hemfallit under sådana till Riksgäldskontorets förvaltning hörande frågor, hvarom bör gemensamt voteras. Men äfven om en annan åsigt än den hittills följda skulle i detta fall göra sig gällande hos Kammaren, så är det i alla händelser klart och tydligt, att den utgång förevarande fråga kan erhålla genom gemensam votering, kan komma att inverka på Riksgäldskontorets utgifter. Om det skall förblifva vid den åtgärd Fullmäktige redan vidtagit i afseende på ordnandet af biblioteket, så medför detta en utgift, bestående i hyresersättning åt den vaktmästare, som

*Förslag till
voteringspro-
positioner.
(Forts.)*

Förslag till
voteringspro-
positioner.
(Forts.)

skall lemna den lokal, hvilken det vore meningen att använda för bibliotekets utvidgning. Jag tror således, att det här icke gerna kan blifva fråga om något annat än att de af båda Kamrarne fattade olika beslut måste genom gemensam votering afgöras, hvarför jag anhåller, att Kammaren behagade bifalla Stats-Utskottets här framställda förslag till voteringsproposition.

Herr Ribbing: Jag förnekar visst icke hvad den ärade talaren sagt, eller att förvaltningen af riksdagshuset står omtalad i Riksgäldsfullmäktiges instruktion; premissen erkänner jag således gerna, men konklusionen deremot förnekar jag. Deraf att fullmäktige fått sig berörda uppdrag anförtrodt, följer ingalunda att samma uppdrag bör anses höra till Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning. För det andra vill jag icke heller neka, att möjligen ärenden af lika art med detta många gånger förut blifvit föremål för gemensam votering. Den saken törs jag hvarken jaka eller neka till, och jag vill i det afseendet gerna tro hvad den ärade talaren sagt. Men gent emot denna påminnelse af honom vill jag blott säga det, att jag här står med grundlagen i min hand, och efter *dennas* bud bedömer jag den *nu* föreliggande frågan och sättet huru den bör afgöras, lemnande dervid alla andra frågor, om hvilka Riksdagen må hafva beslutat på det ena eller det andra sättet, i sitt värde. Och hvad då den tolkning af grundlagens bud med afseende på denna nu till afgörande föreliggande fråga beträffar, som jag trott och yrkat vara den rätta, så har jag ännu icke hört mitt påstående derom kriticeradt, långt mindre vederlagdt. Hvad slutligen för det tredje angår den invändningen, att några utgifter eller inkomster möjligen kunde blifva följden af Kamrarnes beslut i denna fråga, så erkände jag i mitt förra anförande att så kunde blifva förhållandet, men framhöll tillika, att om den grundsatsen skulle tillämpas, att hvar en utgift eller inkomst kunde på något sätt blifva följden af ett beslut, der skulle gemensam votering ega rum, ledde sådant derhän, att under gemensam votering skulle kunna dragas alla frågor, de största som de minsta, blott man med dem sammanbunde en möjlig inkomst eller utgift. Jag fortfar i mitt yrkande om afslag.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels godkännande af den föreslagna voteringspropositionen och dels afslag derå; framstälde Herr Grefven och Talmannen först proposition på godkännande af den förevarande voteringspropositionen, hvarvid svarades många ja, blandade med nej, och sedermera proposition på afslag derå, då svaren utföllo med många nej, blandade med ja; hvaruppå och derefter det propositionen på gillande af voteringspropositionen förnyats samt med många ja, blandade med nej, besvarats, Herr Grefven och Talmannen förklarade sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

2:dra punkten.

*Förslag till
voterings-
propositioner.
(Forts.)*

Herr Hallenborg: Enligt 38 § Riksdagsordningen åligger det Konstitutions-Utskottet att skilja mellan Kammare och dess Talman, derest den senare vid något tillfälle skulle vägra proposition. Hyste jag den föreställningen, att något sådant i förevarande fall skulle komma att ega rum, skulle jag nu icke hafva begärt ordet, enär jag skulle anse det oklokt och ogrannlaga att sålunda på förhand yttra mig öfver ett ämne, hvori det sedan kunde tillkomma mig såsom ledamot af Konstitutions-Utskottet att afgifva min röst. Då jag dock icke har anledning att förutsätta en sådan vägran, men den föreliggande frågan är af den viktiga beskaffenhet, att den icke bör få oanmärkt passera, anhåller jag, att Kammaren behagade skänka mig några ögonblicks uppmärksamhet. Jag skall då i afseende å den här föreliggande voteringspropositionen först betrakta densamma med hänsyn till den praktiska påföljden af det beslut, som Riksdagen kunde komma att fatta. Om Riksdagen i öfverensstämmelse med den föreslagna ja-propositionens innehåll skulle besluta att uppdraga åt Riksgäldskontoret vidtagande af alla de åtgärder, som kontraktens enligt erfordras för att bereda åt staten en ökad amortering af det ifrågavarande lånet, så frågar jag, hvad egentligen Riksgäldskontoret efter erhållande af ett sådant uppdrag skall taga sig till. Till en början anser jag, att denna fråga icke tillhör Riksgäldskontorets förvaltning. I afseende på Gefle—Dala-banan har Riksgäldskontoret icke något annat att beställa än att uppbära annuiteterna och, derest de icke ordentligen erläggas, se till att de varda indrifna; och dermed är Kontorets befogenhet med hänsyn till detta lån alldeles slut. Hvad sjelfva amorteringsbeloppet beträffar, så står det i kontraktet, att det skall bero på Kongl. Maj:ts ompröfning att bestämma, huruvida detta belopp skall höjas. Om således Riksgäldskontoret får en skrifvelse i nyssberörda syftning från Riksdagen, hvad har då Kontoret att göra? Intet annat än att ingå till Kongl. Maj:t och begära, att Kongl. Maj:t ville ställa så till, att amorteringsbeloppet ökades. Men nu hafva Riksdagens båda Kamrar förklarar sig icke vilja antaga det förslag, som Stats-Utskottet framställt om att ingå till Kongl. Maj:t med en sådan skrifvelse. Följden häraf skulle således blifva den, att Riksgäldskontoret komme att ingå med en underdånig anhållan, hvars framställande till Kongl. Maj:t Riksdagens båda Kamrar förut funnit skäl att afslå. Men att en delegation af Riksdagen skulle göra en framställning, som Riksdagen i sin helhet förut afslagit, det vore väl ett, minst sagdt, besynnerligt tillvägagående och som svårligen torde kunna försvaras.

Detta hvad angår innehålllet af den föreslagna voteringspropositionen. Vidare tror jag med afseende på föreskrifterna i 65 § Riksdagsordningen, att icke heller ur formel synpunkt samma voteringsproposition någonsin bort kunna till Riksdagens pröfning framställas. Ty för att Riksdagens båda Kamrar skola kunna stanna i

*Förslag till
voterings-
propositioner.
(Forts.)*

stridiga beslut om en sak, måste de ju båda hafva fattat beslut i samma sak. Men nu har det, som utgör ämnet för den här föreliggande voteringspropositionen eller den af Herr Rundbäck framställda reservationen, aldrig varit föremål för Första Kammarens beslut. Under diskussionen i Kammaran öfver 6:te punkten i Stats-Utskottets utlåtande N:o 10 öfverlades endast om Utskottets förslag till underdånig skrifvelse; men ingen upptog Herr Rundbäcks reservation såsom sin mening och Talmannen framställde aldrig någon proposition derå. Andra Kammaran deremot upptog Herr Rundbäcks reservation och godkände densamma, så att den blef denna Kammaras beslut. Nu säger 65 § Riksdagsordningen, att Kamrarne skola rösta om de olika beslut, hvori hvardera förut stannat. Det är således tydligt, att en gemensam voteringsproposition skall så uppställas, att ja-propositionen innehåller den ena Kammarans beslut och nej-propositionen den andras. Här lyder nu visserligen ja-propositionen i enlighet med Andra Kammarans beslut; men nej-propositionen innehåller, att frågan om uppdraget åt Riksgäldsfullmäktige förfallit, och om ett sådant uppdrag har Första Kammaran aldrig beslutit hvarken att det skall meddelas eller förfalla. Äfven ur denna synpunkt tror jag således att den föreslagna voteringspropositionen omöjligt kan godkännas.

Härtill kommer slutligen, att Herr Rundbäcks reservation grundlagsenligt knappast bort komma under Riksdagens pröfning. Stats-Utskottet har nemligen icke någon motionsrätt, och Herr Rundbäcks motionstid lopp till ända samma dag som Riksdagens motionstid tog slut, och då denna reservation innehåller ett helt och hållet nytt förslag, hade det icke bort inom Andra Kammaran upptagas. Huru jag än ser saken, är den efter min uppfattning sådan, att derom icke kan gemensamt voteras, och då vi sett, huru man under dessa sista år allt mera velat slå in på den vägen, att genom att fästa ett anslag vid en eller annan fråga söka få den dragen under gemensam votering och dymedelst kringgå grundlagens bud om att alla frågor, hvarom Kamrarne fatta olika beslut, förfalla, med undantag af de i 65 § Riksdagsordningen omtalta, så tror jag det är särdeles viktigt, att Första Kammaran vid detta tillfälle tillser, att icke en voteringsproposition må godkännas, som icke är af grundlagsenlig beskaffenhet; och det är i min tanke mycket lyckligt, att en sådan fråga nu kommit fram, der det icke gäller något ömtåligt ämne, som kan sårå den ene eller andre, utan helt enkelt en fråga af formel beskaffenhet, så att ett beslut af Första Kammaran i det syfte jag föreslår icke i någon mån kan inverka störande på den goda vänskapen mellan Kamrarne. Af dessa skäl får jag för min del hemställa att Kammaran måtte afslå Stats-Utskottets nu föreliggande förslag till voteringsproposition.

Friherre af Ugglas: Regeringsformens 69:de och Riksdagsordningens 65:te paragrafer innehålla oförtydligt, att vid de så kal-

Hade gemensamma voteringspropositionerna skola båda Kamrarna hvar för sig rösta om de olika beslut, hvori hvardera förut stannat. I den voteringsproposition, som nu utgör föremål för våra öfverläggningar, har Stats-Utskottet visserligen i ja-propositionen upptagit Andra Kammarens beslut i förevarande ämne; men jag tror icke, att Första Kammaren skall i nej-propositionen kunna återfinna ett enda jota af det beslut, som af Kammaren fattades, då frågan hos densamma förevar till afgörande. Första Kammaren stannade nemligen vid det beslut att afslå Stats-Utskottets i 6:te punkten af utlåtandet N:o 10 gjorda förslag, att ingå till Kongl. Maj:t med framställning i frågan. Hade således den förevarande voteringspropositionen blifvit af Stats-Utskottet lagligt uppställd, skulle den i ja-propositionen hafva innehållit detsamma som här står, men i nej-propositionen Första Kammarens nyssnämnda beslut. Då hade propositionen haft en alldeles laglig form; men en sådan uppställning kunde naturligtvis ej låta sig göra; ty då hade man i nej-propositionen upptagit något, som redan hade genom Riksdagens beslut förfallit, enär äfven Andra Kammaren hade afslagit Stats-Utskottets berörda hemställan, och att ånyo rösta om en sak, som båda Kamrarna förut afslagit, vore ju i själfva verket detsamma som ett upprifvande af ett redan fattadt riksdagsbeslut. Detta gick således icke för sig, och då konstruerade Stats-Utskottet på fri hand upp en nej-proposition, som icke grundar sig på något af någondera Kammaren fattadt beslut. Jag tror icke, att ett sådant tillvägagående kan försvaras, och då man således icke i denna fråga kan uppställa en laglig voteringsproposition, är det i min tanke det bästa beviset för att denna fråga icke kan dragas under gemensam omröstning. Lika med den siste talaren har jag därför den uppfattningen, att frågan genom de båda Kamrarnes skiljaktiga beslut måste anses hafva förfallit. Ty den åtgärd, som Stats-Utskottet framställt till Riksdagens ompröfning, den har, som sagdt, af båda Kamrarna blifvit afslagen. Om derunder i den ena Kammaren uppstår ett nytt förslag om att icke gå den vanliga stora, raka vägen till Kongl. Maj:t, utan anmoda någon annan att såsom mellanhand eller ett slags budbärare till Kongl. Maj:t frambära en hemställan, som Riksdagen för sin egen del förklarar sig icke vilja omedelbarligen uttala, så kan detta förslag, som aldrig af den andra Kammaren blifvit pröfvadt, omöjligen anses böra leda till gemensam votering. Ty icke lär det gå för sig att införa den seden, att, då det icke duger att uppställa den ena Kammarens beslut såsom motproposition, helt enkelt taga negationen af hvad den andra Kammarer beslutit och göra detta till den förstas beslut. På dessa skäl får jag i likhet med den förste talaren anhålla, att Kammaren behagade afslå den förevarande voteringspropositionen.

*Förslag till
voterings-
propositioner.*
(Forts.)

Herr Ribbing, Sigurd: Om jag begagnar min erhållna rätt till ordet, efter det de föregående talarna redan yttrat sig, så sker det visserligen icke för att yttra något egentligen i sak nytt, utan

Förslag till
voterings-
propositioner.
(Forts.)

blott emedan jag trott mig kunna möjligen i en ny form framställa detsamma i sak som de redan sagt, och sålunda måhända i min mån bidraga till sakens närmare belysning. Endast en anmärkning vill jag göra, hvilken jag icke hört af dem framstald, den nemligen, att, så fort ämnet för Kammarens ompröfning och beslut varit aflåtande af en skrifvelse till Kongl. Maj:t beträffande en angelägenhet af ekonomisk natur, så måste densamma falla under 89 § Regeringsformen, men beträffande Kamrarnes beslut i ärenden hörande under denna § lär ingen vilja yrka att gemensam votering kan anställas, äfven om följden af den Kongl. Maj:ts åtgärd, som Riksdagen i sin skrifvelse skulle begära, möjligtvis kunde leda till någon inkomst eller utgift för statsverket. Detta anser jag redan i och för sig vara ett tillräckligt skäl att förkasta den nu framlagda voteringspropositionen. — Dertill kommer nu det, som af de två föregående talarne, i synnerhet den siste, blifvit anfördt och som jag vill uttrycka helt kort och godt på det sättet, att, der en gemensam votering enligt 65 § Riksdagsordningen skall kunna försiggå, der skall bifall till den ena af voteringspropositionerna i och med detsamma innebära afslag å den andra Kammarens beslut och tvärtom afslag å den ena propositionen i och med detsamma innebära bifall till den andra Kamrarnes beslut. Endast i sådant fall äro de båda Kamrarnes beslut, såsom 65 § uttrycker sig, »stridiga»; ty för att de skola hafva denna egenskap, förutsättes, att ett jakande af det ena beslutet skall vara direkt och omedelbart ett nekande af det andra och tvärtom. Här är nu detta alls icke händelsen, och följaktligen förefinnes här ingen verklig stridighet. Om man kan genom mellansatser eller deduktioner komma till det *slut*, att bifall till den ena propositionen skall kunna leda till ett nekande af hvad den andra Kamraren beslutit och tvärtom, derom vill jag nu icke yttra mig; men skulle så vara händelsen och detta anses berättiga till gemensam votering, då skulle åtminstone denna deduktion vara gjord och införd vid det ena af de två alternativ, hvarom skall voterat. Då således icke någon verklig motsats här förefinnes, hvarpå det rent formela kriteriet är att bifall till den ena Kamrarnes beslut icke innebär ett underkännande af den andres och tvärtom, så får jag för min del yrka afslag å den föreliggande voteringspropositionen.

Herr Ekman, Carl: Vid behandlingen af denna fråga inom Stats-Utskottet har den blifvit skärskådad ur precis samma synpunkter som här skett af såväl den förste som den andre talaren i ordningen. Man har frågat sig, hvilket det praktiska resultatet skulle kunna komma att blifva, om Riksdagen på grund af en gemensam votering komme att besluta i enlighet med den af Herr Jöns Rundbäck afgifna reservationen. Man har gjort sig den frågan, huruvida en sådan framställning, som den reservanten gjort, icke hade bort vara framkommen i en annan form än nu. Men alla de betänkligheter, som på grund af ett sådant skärskådande hafva hos Utskot-

tets ledamöter uppställt sig, måste dock, efter hvad Utskottet allmänt ansett, förfalla på grund af det åliggande som enligt 65 § Riksdagsordningen tillkommer detsamma, eller att, när båda Kamrarna i någon fråga, som varit af den beskaffenhet, att öfver densamma kunnat komma i fråga att gemensamt votera, inför Kamrarne redogöra för de stridiga beslut, i hvilka Kamrarne stannat. På samma skäl som den fråga, som innefattas i den näst förut föredragna och af Kammaren godkända voteringspropositionen, kan anses falla under Riksgäldskontorets förvaltning, har Utskottet ansett, att den fråga, som innefattas i den nu föreliggande voteringspropositionen, måste falla derunder. Om Riksdagen beslutar i enlighet med Andra Kammarens mening, så lemnar den derigenom ett uppdrag åt sina Fullmäktige, som måste i det för Fullmäktige utfärdade reglementet särskildt omnämnas; och på sådan grund har Utskottet ansett, att ett sådant uppdrag faller under Riksgäldskontorets förvaltning. Utskottet har, såsom jag nyss tog mig friheten att nämna, icke ansett sig hafva något annat att göra än att för Kamrarne redogöra för de stridiga beslut, hvori Kamrarne stannat; och det tillkommer icke Stats-Utskottet att här afgöra, huruvida den fråga, hvaröfver propositionen blifvit framställd, i en af Kamrarne kan hafva tillkommit på ett mer eller mindre grundlagsenligt sätt. På detta yrkande har i Kammaren blifvit framställd proposition. Kammaren har på grund af denna proposition fattat ett beslut. Detta beslut står i strid med det beslut, som i Medkammaren är fattadt; och då har det, efter Utskottets åsigt, ålegat Utskottet att inför Kamrarne redogöra för dessa stridiga beslut och föreslå det sätt för frågans afgörande, som 65 § Riksdagsordningen bestämmer. Huruvida frågan på grund af de anmärkningar, som för öfrigt blifvit gjorda deremot, att den icke skulle hafva blifvit framställd i en särskild motion och, därför att den icke på sådant sätt framkommit, icke heller någon proposition å densamma hade bort göras — huruvida dessa omständigheter böra föranleda Kammaren att afslå voteringspropositionen, det är en sak, som icke tillkommer mig, såsom ledamot i Stats-Utskottet, att yttra mig öfver. Jag har endast velat försvara den åtgärd, som af Stats-Utskottet blifvit vidtagen, då jag tror, att i hvarje fall, utan afseende på huruvida mer eller mindre fullgiltiga skäl för framställande af proposition på en fråga förefinnas, det måste vara Utskottets åliggande att på detta sätt förfara, när uti någon fråga Kamrarne stannat i olika beslut.

Herr von Ehrenheim: Jag delar helt och hållet de åsigt, som uttalats af de tre förste talarne och skulle icke hafva besvärat Kammaren med något yttrande, om jag icke önskat att säga några ord med anledning af den siste talarens åsigt, att därför att här är fråga om att gifva Fullmäktige i Riksgäldskontoret ett uppdrag, som skall införas i Riksgäldskontorets reglemente, så är frå-

*Förslag till
voterings-
propositioner.
(Forts.)*

Förslag till
voterings-
propositioner.
(Forts.)

gan också föremål för gemensam votering mellan Kamrarne. Om det är ett uppdrag, som är främmande för Riksgäldskontorets förvaltning, så kan, efter min tanke, gemensam votering icke ega rum derför, att Riksdagen vill gifva ett sådant uppdrag åt sina Fullmäktige i Riksgäldskontoret, och det ärende hvarom här är fråga, är uppenbarligen alldeles främmande för Kontorets förvaltning. I det beslut, som 1854 års Riksdag fattade om ett lånebidrag till Gefle—Dala-jernvägen, uppdrogs åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret tillsynen i afseende på fullgörandet af vissa bolagets förbindelser, och Fullmäktige mottaga ännu annuiteterna; men i detta beslut stadgas i uttryck, som Stats-Utskottet också refererat, att på Kongl. Maj:t ankommer att öka amorteringen å lånet. Då nu här är fråga om att uppdraga åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret att vidtaga alla de åtgärder, som kontraktensligt erfordras för att bereda åt staten en ökad amortering, så skulle derigenom gifvas Fullmäktige ett uppdrag, som åsyftar åtgärder, som bero af Kongl. Maj:t, som är alldeles främmande för Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning. Frågans beskaffenhet — om den tillhör Riksgäldskontorets förvaltning eller icke — måste afgöra, om det skall gemensamt voteras eller icke, men icke den omständigheten, att ett för Kontorets förvaltning främmande uppdrag gifves åt Fullmäktige. För min del anhåller jag om afslag å den föreslagna voteringspropositionen.

Herr Wallenberg: Fyra talare hafva redan på ett mera skarpsinnigt sätt, än jag skulle kunna, betraktat frågan ur grundlagsenlig synpunkt, och jag kunde dervid låta bero; men jag anser mig dock böra fästa Herr Talmannens uppmärksamhet på en omständighet, som gör, att denna fråga och dylika frågor i allmänhet icke böra alltför ledigt behandlas. 65 § Riksdags-ordningen tillkom för att ersätta det »Förstärkta Stats-Utskottet», d. v. s. tillskapades i syfte att lösa frågor, hvilka, såsom det hette i äldre tider, »icke kunde falla». Det var egentligen statsregleringsfrågor och sådana, som dermed egde omedelbart sammanhang, som man ansåg vara af denna beskaffenhet. Derföre blef denna grundlagsparagraf skriven; men hur har den under dessa tio år blifvit tilllämpad? Jo! så att allt flera och flera frågor blifvit dragna under densamma; och det är alldeles ögonskenligt att denna paragraf skall blifva anlita, så snart utsigt saknas att förmå begge Kamrarna att fatta lika lydande beslut. Redan nu har man lyckats att bringa väckta frågor om allahanda framställningar till Kongl. Maj:t under gemensam votering derigenom att med dylik fråga förknippa ett litet anslag, som man sedan påstod skulle inverka på statsregleringen. Jag tror icke, att detta är helsosamt för vårt nya riksdagsskick; och det vore mycket bättre, om man tog steget fullt ut, och lemnade Andra Kamraren beslutanderätt i alla frågor, som gälla anslag, och lät Första Kamraren yttra sig *sedan* sådan fråga

blifvit af Andra Kammaren gillad. Detta vore långt bättre än att genom ett spegelfabrikeri, hade jag så när sagt, påstå, att båda Kamrarna hafva lika beslutande rätt i afseende på så beskaffade frågor. Det vore åtminstone icke farligare än att uttänja tillämpningen af nämnda paragraf, på sätt som redan skett.

Jag har knappt tänkt mig möjligheten af ett sådant förslag som det nu föreliggande, hvilket i formelt hänseende är rent af *formvidrigt*. Frågan är nu, om man, så snart majoriteten i den ena Kammaren i hvilken fråga som helst fattat ett beslut, som icke passar för en majoritet i den andra, skall på en reservation kunna grunda en framställning om gemensam votering för att få frågan dragen under denna grundlagsparagraf. Det är det klara innehållet i hvad som nu föreligger. Jag afhörde i går öfverläggningen i denna ämne i Andra Kammaren, och de ifrigaste försvararne af denna voteringsproposition — ja! till och med den allra ifrigaste — var öppenhartig nog att yttra, att detta stod på gränsen af 65 §:ns tillämpning! Ett sådant medgifvande från ett sådant håll gör för mig alldeles klart och tydligt, att man länge sedan öfverskridit denna gräns. Först Kammaren måste en gång med frimodighet yttra sig öfver detta sakförhållande. Följden af att göra flertalet af riksdagsfrågorna beroende af gemensam votering är ögonskenlig. Det är nemligen fara för att Kamrarnes karaktersskilnad kommer att försvinna. Det skulle icke vidare blifva fråga om att välja in i Första Kammaren personer, som hafva mera erfarenhet, högre ålder, större sjelfständighet i ekonomiskt afseende med mera dylikt, utan man skulle endast söka att i denna Kammare få in dem, som voro säkra i de gemensamma voteringarne; och på det sättet komme man in på ett tvåkammerssystem till namnet, men som vore ett *enkammerssystem* i verkligheten. Det är en stor fråga, och jag är, såsom en talare yttrat, glad, att den kom fram under en sådan form, som icke graverar någon, ty hvar och en är öfvertygad om att den ifrågavarande skrifvelsen skulle blifva alldeles betydelselös. Vi hafva ännu icke kommit derhän och skola, hoppas jag, icke heller hinna derhän, att Kongl. Maj:t skulle anse, att formen, under hvilken en ökad amortering tillkommit, vore hufvudsak, och att jernvägsbolagets tvenne frivilliga framställningar, hvarigenom amorteringstiden förkortats till år 1888 i stället för år 1914, skulle anses för ingenting. *derföre* att initiativet icke blifvit taget af regeringen. Det är alldeles klart för mig, att Kongl. Maj:ts regering icke vill nedlåta sig till en sådan advokatyr som att tolka kontraktsbestämmelsen om amorteringen på annat sätt än regeringen hittills gjort. Således är frågan om förslaget till voteringsproposition af stor betydighet *endast i formelt hänseende*. När man icke känner sig stark nog att åstadkomma en underdånig skrifvelse på vanlig väg, utan vill försöka att skicka en Riksdagens delegation för att frambära den, tror jag att gärdet är uppgifvet.

Den ärade Ordföranden för Stats-Utskottet har yttrat, att Ut-

*Förslag till
voterings-
propositioner.
(Forts.)*

Förslag till
voterings-
propositioner.
(Forts.)

skottet icke kunnat annorlunda förfara än att göra förslag om denna voteringsproposition. Jag vill icke yttra någon motsatt mening; men säkert är, att enär propositionen måste af Första Kammaren godkännas eller förkastas, Första Kammaren kan och bör bedöma frågan, sådan den föreligger, och då anser jag klart och tydligt att Kammaren bör afslå den föreslagna voteringspropositionen. Jag instämmer med de talare, som yrkat afslag å Stats-Utskottets förslag till voteringsproposition i den nu föredragna punkten.

Herr Ribbing: Det är endast *en* punkt af den ärade Ord-förändens för Stats-Utskottet yttrande som föranlett mig att för andra gången begära ordet. Han sade, att det icke är Stats-Utskottets skyldighet att se till, huruvida de propositioner, enligt hvilka Kamrarne fattat sina beslut äro grundlagsenliga eller icke, utan blott att, då stridiga beslut bifvit af Kamrarne fattade, fram-lägga voteringsproposition för frågans lösning genom gemensam om-röstning. Detta medgifver jag. Men hvad Stats-Utskottet deremot är skyldigt att se till, det är, huruvida de fattade besluten äro stridiga eller icke. Ty äro de det icke, så har Utskottet icke att med saken taga befattning enligt § 65 Riksdags-ordningen. Läs vi nu Utskottets egen redogörelse om Kamrarnes beslut i den fråga, för hvars afgörande genom gemensam votering propositioner äro af Stats-Utskottet uppställda. så säger Utskottet sjelft, nederst på sid. 21 af sitt memorial, att dess »hemställan» — nemligen att skriva till Kongl. Maj:t angående Gefle—Dala jernvägsaktiebolag — »blifvit af Första Kammaren afslagen»; och så fortsätter Utskottet och säger en rad efteråt: att samma dess hemställan likaledes blifvit afslagen af Andra Kammaren. Jag har mig också bekant, att den proposition, som framställdes i Andra Kammaren hade denna lydelse: Den, som bifaller Utskottets förslag till skrifvelse röstar ja; den, det ej vill, röstar nej. Nej vann. Nu är det sant, att nej, på grund af förutgången diskussion och dervid framställda yrkanden *tillika* fick den speciela betydelsen af bifall till en vid Utskottets betänkande fogad reservation, hvilket, då nej segrade, alltså blef Kammarens beslut. Men denna omständighet kan så mycket mindre sägas hafva medfört stridiga beslut, som för befintligheten af sådana, första vilkoret är, att båda Kamrarne verkligen hafva fattat beslut i en fråga. Men vi, i denna Kammare, hafva icke fattat något beslut, ej heller till öfverläggning och beslut förehaft det, som Andra Kammaren beslutat sig för. Vi hafva alldeles icke yttrat oss om annat än det, hvarå proposition hos oss blifvit gjord. Vi hafva yttrat oss om en skrifvelse till Kongl. Maj:t och afslagit förslaget om en sådan, och då detsamma skett af Andra Kammar-en, finnes här intet att uppställa propositioner eller votera om.

Herr Carleson: Min uppfattning af grundlagens mening stämmer så nära öfverens med den, som flere talare redan gifvit till-

känna, att jag icke borde hafva något att tillägga; men då jag, i fråga om den klandrade voteringspropositionen hyser en åsigt, som ej öfverensstämmer med dessa talares, och i olikhet med dem tror, att Stats-Utskottet haft skäl att förfara så, som det gjort, anhåller jag att få angifva grunden för min åsigt, hvilken i korthet är den, att den ena Kammaren icke eger att sätta sig till doms öfver den andra genom att ingå i pröfning om, huruvida beslut hos Medkammaren tillkommit formenligt eller ej och att i en fråga sådan som denna, der man kommit till gränsen för det grundlagsenliga, det är klokare och ändamålsenligare att följa en praxis, som förut gjort sig gällande, än att bryta den, då det kan sägas vara tvivelaktigt, huruvida man har rätt. Utan befogenhet att underkänna Andra Kammarens beslut, har Stats-Utskottet, när det icke kunde bestämdt förneka att, efter grundlagens ordalydelse, det beslutade utgjorde föremål för gemensam omröstning, varit skyldigt att uppställa voteringsproposition, och formligare, men icke enklare och tydligare eller till innehållet af annan beskaffenhet, hade, under förutsättning, att en votering i denna fråga bort ega rum, voteringspropositionen kunnat lyda ungefär sålunda: »Den, som, i likhet med Andra Kammaren, vill att Riksdagen skall, med afslag å Utskottets hemställan, besluta att åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret uppdraga vidtagande af alla de åtgärder etc. etc. röstar: ja; den, det ej vill, röstar: nej. Vinner nej, varder i öfverstämmelse med Första Kammarens beslut, Utskottets hemställan afslagen.» Vid det förhållande att båda Kamrarna varit ense om att afslå hvad Utskottet i 65 punkten af utlåtandet N:o 10 hemställt, och att skiljaktigheten dem emellan rör endast ja eller nej till det af Andra Kammaren beslutade uppdraget åt Fullmäktige, synes mig den uppställning Utskottet gifvit åt voteringspropositionen, vara till innehållet alldeles riktig, om också mot formen kan anmärkas, att hvarken ja- eller nej-propositionen innehåller ordagrant hvad någongdera Kammaren sagt. Meningen är blott förenklad.

*Förslag till
voterings-
propositioner.
(Forts.)*

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Grefven och Talmannen yttrat, att under densamma endast yrkats afslag å den ifrågavarande voteringspropositionen, framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på densammans godkännande, hvarvid svarades många nej jemte några ja, och sedermera proposition på afslag derå, då svaren utföllo med många ja jemte några nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Föredrogs Stats-Utskottets den 1 dennes bordlagda utlåtande N:o 18, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Femte hufvudtitel.

Flere ledamöter begärde detta utlåtande ånyo på bordet; hvar-
 efter Herr Grefven och Talmannen hemstälde, att samma utlåtande,
 hvilket, enligt hvad Andra Kammaren redan beslutit, skulle der
 företagas till afgörande nästa Onsdag den 7 dennes, måtte upp-
 föras främst å Första Kammarens föredragningslista för sagde dag;
 hvilket bifölls.

Föredrogs men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Be-
 villnings-Utskottets den 1 dennes bordlagda betänkande N:o 5, i
 anledning af väckt motion om ändring af § 1 i Kongl. kungörel-
 sen den 12 Juli 1861 angående skatt för hundar.

Vid föredragning af Andra Kammarens den 1 dennes bordlagda
 protokollsutdrag N:o 83, i anledning af väckt motion om ändring
 af 3 kap. 23 § i Kongl. Stadgan den 29 Maj 1846 angående för-
 svarslöse och till allmänt arbete förfallne personer, blef detta
 ärende, på hemställan af Herr *von Gegerfelt*, hänvisadt till Kam-
 marens Tillfälliga Utskott N:o 1.

Anmälades och bordlades: Bevillnings-Utskottets betänkande N:o
 6, i anledning af vissa förslag rörande förändringar i nu gällande
 lagstiftning angående villkoren för tillverkning och försäljning af
 bränvin; samt Lag-Utskottets utlåtanden:

N:o 11, i anledning af väckta motioner dels om upphäfvande
 af och dels om tillägg till 7 kap. 3 § Giftermålsbalken; och

N:o 12, i anledning af väckt motion om antagande af ett lag-
 förslag rörande gift kvinnas rätt.

Kammaren åtskildes kl. 4 e. m.

In fidem
O. Brakel.

Lördagen den 3 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Justerades 2 protokollsutdrag för den 2 dennes och protokollet för den 24 sistlidne Februari.

Anstäldes, jemlikt 65 § Riksdags-ordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i första punkten af dess memorial N:o 25 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

»Den, som vill, att revisorernes ifrågavarande framställning samt Herrar Christen Assarssons, A. Anderssons och P. Engmans motion ej för närvarande må till någon vidare åtgärd föranleda, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att, med bifall till den af Herr Christen Assarsson med flere väckta motion, bibliotekarie- och vice värds-befattningarne i riksdagshuset skola sammanslås och förenas i en persons hand och att denne må få till bostad begagna den af nuvarande vice värden innehafvande våning i Riksdagens hus, samt att de af bibliotekarien nu begagnade rum skola användas till bibliotekets utvidgning».

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 79.

Nej — 19.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds

förlopp ett protokollsutdrag, N:o 88, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 63 Ja och 108 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 142 Ja och 127 Nej; hvadan beslut i frågan bifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Förhöjning af skatt för hund. Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Bevillnings-Utskottets den 1 och 2 dennes bordlagda betänkande N:o 5, i anledning af väckt motion om ändring af § 1 i Kongl. kungörelsen den 12 Juli 1861 angående skatt för hundar.

1:a punkten.

Herr von Ehrenheim: Den åtgärd i afseende på hundskattens införande som vidtogs år 1860, tillkom uteslutande ur politi-synpunkt. Från beskattnings synpunkt lär den väl icke hafva haft någon betydelse, och den förändring, som här är föreslagen, torde icke heller komma att hafva en sådan. Hvad denna åtgärd deremot medförde af nytta var, att alla hundar, som saknade husbönder eller hvars husbönder icke ansågo dem värda att skatta för, kunde, om de anträffades af polisen, upptagas och dödas. Detta låg utan tvifvel i ordningens intresse, i synnerhet uti städerna, men ändamålet vinnes ju till fullo genom den skatt, som för närvarande är bestämd, eller högst fem kronor. Jag för min del kan icke se något skäl att höja denna skatt. Den tillökning i utgifterna, som derigenom skulle uppkomma för nöjet att ega en hund, skulle för många komma att kännas tung, ty man måste komma ihåg, att det icke blott är de förmögnare, som ega hundar, utan äfven många personer i små omständigheter bestå sig den tillfredsställelse och glädje ett sådant djur kan gifva. Jag för min del tror icke det finnes något skäl att fördyra eller försvåra ett sådant nöje, och jag kan sålunda icke tillstyrka bifall till Utskottets förslag, utan hemställer om afslag å detsamma.

Friherre Hamilton: Den ärade talaren före mig har anført, att den skatt, som enligt nu gällande förordning kan påläggas hundar, skulle vara fullt verksam att förhindra de olägenheter och oordningar, som uppstå genom dessa djurs allt för stora talrikhet. Utskottet har ansett att så icke är förhållandet, och det har sökt att motivera sin framställning uti sitt betänkande. Det är naturligt, att den skattesiffra, som sattes för flera år sedan och då befans tillräckligt stor för att afhålla personer att hafva hundar, under nuvarande, sedan dess förändrade penningvärde icke kan medföra åsyftad verkan. Detta är naturligtvis skälet hvarför förhöjning ifrågasatts. Att Utskottet ansett det icke ligga något ondt uti att söka

minska de onyttiga hundarnes antal, härleder sig från flera orsaker; *Förhöjning af skatt för hund.* specielt uti de större städerna kunna massor af hundar, som der nu finnas, föranleda många obehag. För icke länge sedan fick man en ny påminnelse härom genom den svåra sjukdom, som förra året härjade bland hundarne i vårt grannland och till en del äfven i vårt eget land. Det är dessa skäl som Utskottet haft för sin framställning, och något skäl deremot har jag icke kunnat finna vara talande, annat än möjligtvis det, att det skulle vara synd att tvinga den fattige, som vill bestå sig nöjet af en hund, att afstå derifrån därför att han icke kan betala skatten. Detta skäl kan väl i viss mån gillas, men jag finner det icke tillräckligt talande för att förmå mig att afstå från att fortfarande yrka bifall till Utskottets förslag.

(Forts.)

Herr Adelsköld: För min del önskar jag äfven framgång åt Herr Clairfelts motion. Då man vet att ensamt här i Stockholm finnas omkring 3,600 hundar och i Göteborg och andra städer i proportion säkert lika många, tror jag icke att man tager till för mycket, om man säger, att i hela riket finnas minst 100,000 hundar; och som man af erfarenhet känner, att hvarje hund, lågt räknadt, kostar omkring 50 kronor att föda under året, så visar sig, att födan för hundar i Sverige kostar icke mindre än 5,000,000 kronor årligen, en i sanning ganska stor statslyx, hvilken med fördel borde kunna minskas. Sedan år 1862 hundskatten blifvit införd i Stockholm, nedgick, såsom Utskottet visat, antalet hundar betydligt, men det ökades snart vid fallande penningvärde. Detta förhållande visar, att den nuvarande hundskatten icke är tillräcklig. Ser man åter på en annan siffra, som Utskottet framlagt, eller den om kända sjukdomsfall bland hundar, så framgår deraf, att år 1873 uppgick detta till icke mindre än 804 stycken. Då man känner de förfärliga följder, som en af deras sjukdomar, rabies canina, medför, kan man icke annat än önska att detta onda måtte förekommas så mycket som möjligt; och härtill måste bidraga att skatten ökas, hvarigenom hundantalet antagligen minskas, i synnerhet af sådana som drifva omkring lösa. Såsom exempel på det stora antalet lösa hundar i Stockholm, vill jag nämna, att jag förliden sommar räknade icke mindre än bortåt 70 dylika af alla storlekar, som vid en af deras större familjefester tumlade om i blomgrupperna och de vackra gräsmattorna i Berzelii park. En del af dessa hundar saknade halsband och voro således troligen ej beskattade. Jag tror för min del, att den nu föreslagna förhöjningen i hundskatten, om den antoges, skulle blifva mycket nyttig för det allmänna, och kan ej finna att den skulle göra intrång i kommunernas frihet att beskatta sina hundar, om de vilja eller icke, då det öfverlemnas åt kommunerna sjelfva att bestämma, om skatten skall utgå med 15 kronor eller derunder eller alldeles icke, ty i Bevillnings-Utskottets förslag finnes ingenting som hindrar en kommun att alldeles ej beskatta hundarne — såsom för närvarande i de flesta landskommun-

Förhöjning af skatt för hund. ner är händelsen — eller att bibehålla den nuvarande skatten, enär förslaget endast utgår på att kommunerna berättigas höja hundskatten, om de så finna för godt, till högst 15 kronor, då de enligt gällande lag endast ega rättighet att beskatta dessa djur med 5 kronor, men icke derutöver.

(Forts.)

Jag får således äran tillstyrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Berg: Jag är visserligen icke någon fiende till hundarne och vill således nu icke heller yttra något mot de stackars kräken, synnerligast som jag vet, att många finnas, som hafva glädje och sällskap af de förståndiga djuren; men det finnes tvenne sjukdomar, för hvilka jag har en panisk förskräckelse: den ena är *delirium tremens* och den andra *rabies canina*. Den ena sjukdomen är icke stort bättre än den andra. De äro fruktansvärda båda två, och då det nu gäller att i någon mån söka bereda oss ett värn mot en af dessa sjukdomar, kan jag icke annat än yrka på bifall till Utskottets förslag. Under det delirium är af den beskaffenhet, att jag sjelf ådrager mig densamma genom att i allt för ymnig grad förtära den svenska nektarn, så är rabies deremot en sådan sjukdom, som jag kan få alldeles ofrivilligt. Det är förfärligt att gå ute under sommarmånaderna uti de större städerna, der man ofta nog blifver omringad af en massa hundar, ty man vet icke när man af dem kan få döden, i all synnerhet som man vet, att denna sjukdom, rabies, är obotlig.

Förliden sommar sammanträffade jag med en skicklig läkare och han sade mig: »Hvad du gör, så säg några ord om denna sak vid nästa riksdag, på det att något måtte blifva gjordt för att förminska hundarnes antal och på samma gång faran af rabies. Jag har i Göteborg skött en patient, som träffats af denna sjukdom, och de utsägliga qval denna människa led, innan han dog, var det rysligaste jag sett.» När en sådan fara är för handen för oss människor, så, fastän hunden är ett mycket förståndigt djur och kan vara till mycken glädje för gamla mamseller och andra som hafva i hunden sin enda vän, tvekar jag icke att yrka bifall till Utskottets förslag.

Friherre af Ugglas: För min del tror jag, att Herr von Ehrenheim hade fullkomligt rätt, då han sade, att det ej är hundskattens siffra som betyder så mycket, utan att det är blotta rättigheten att få belägga dessa djur med skatt, som för det äsyftade ändamålet är det viktigaste, ty derigenom får man i de större städerna eller kommunerna anledning att, i händelse en person icke betalar skatt för sin hund, anse hunden såsom lös samt upptaga och döda honom. Jag tror icke att förhållandet skall blifva väsentligt förändradt, om hundskatten höjes från 5 kronor till 15, ty mången kommer då, lika väl som nu, att ej betala skatt för sin hund; och om polisen i sådant fall icke gör sin skyldighet att upptaga

lösa hundar, så finnas de i alla fall kvar. Det förefaller mig för öfrigt något obilligt att höja denna skatt på en gång från 5 till 15 kronor. Detta är en skatt, som drabbar en mängd fattiga personer, som icke hafva ringaste del uti den beskattningsåtgärd, hvarigenom den åläggas, och för dem blifver skatten tryckande. Må man betänka, att i Stockholm, der det finnes 3,000 hundar, skulle denna tillökning göra en ökad beskattning af 30,000 kronor. Jag tror icke, att något väsentligt ändamål med en sådan förhöjning står att vinna. Den näst siste talaren yttrade, att han vid ett tillfälle uti Berzelii park sett ett antal af 70 hundar, af hvilka åtskilliga saknat halsband. Detta var ett fel från myndigheternas sida, ty i Stockholm får den hund, som anträffas utan halsband, upptagas och dödas, men ett sådant fel hade på intet vis blifvit afhjelpat af en högre skatt. Jag kan för min del icke se något skäl för en sådan åtgärd som att förhöja denna skatt, utan förenar jag mig med den förste talaren i hans yrkande om afslag å detta förslag.

*Förhöjning af
skatt för hund.*

(Forts.)

Herr Dahm: Äfven jag är bland dem, som instämman med den förste talaren. I likhet med en annan talare fruktar jag visserligen båda de af honom nämnda sjukdomarne, ehuru jag för den ena af dem ej hyser någon fruktan för egen del. Att den så mycket omtalade rabies är farlig, det måste medgifvas, men enligt min förmodan är den högre beskattade hunden lika blottställd att blifva sjuk som hvar och en annan. Kan man minska antalet af hundar, minskar man faran, det är sant; men om i en kommun skatt påläggas hundar, och deras antal derigenom förminskas, under det i en annan kommun, kanske den närmaste, detta icke sker, så blifver faran nära lika stor som förut. För öfrigt hafva vi erfarit, att polisen kan vidtaga åtgärder så stränga mot hundarne och deras herrar, att man kan vara fullt öfvertygad om, att, i händelse dessa åtgärder strängt vidmakthållas, det snart sagdt icke kan blifva fara för någon meniska att blifva hundbiten. Vi skola också komma i håg att denna sjukdom icke är normal, utan att den inträffar mycket sällan. Stegrar man nu denna skatt, blifver följd den, att endast den rike kan hålla sig en hund, ty den fattige kan icke betala dessa femton kronor. Detta innebär en obarmhertighet, ty för mången fattig är, såsom en talare nämnde, hans hund hans enda vän, hans enda sällskap. Det har talats om nationalförlust. Nog är det sant att hundarne äta bra, men i alla fall tillkommer det icke samhällsmakterna att uppträda som förmyndare för den enskilde och bestämma huru mycket han skall använda till det ena eller andra ändamålet af sin ärligt förvärfvade inkomst. Detta är något som ligger utom lagstiftningens gränser.

Jag vill göra den slutanmärkningen, att den hufvudsakliga följden af hundskattens förhöjning troligen skulle blifva den, att stöldrarna af hundhalsband och hundmärken skulle blifva mera allmänna

Förhöjning af än för närvarande. Jag känner en person, som två gånger i år förskatt för hund. lorat sin hunds halsband, och uppmuntran till stöld blefve desto större, då förtjensten på hvarje sådan stöld blefve femton kronor, då den nu är blott fem. Men förnämligast derföre, att det innebär en obarmhertighet att stadga en så hög skatt, som här är föreslaget, yrkar jag afslag å Utskottets betänkande.

(Forts.)

Herr Bennich: Det har af den förste talaren och sedermera af en talare på stockholmsbänken blifvit anfördt att den nu gällande 1861 års författning om skatt för hundar endast hade betydelse såsom grund för en polisåtgärd, och att skattens belopp ingalunda verkade i själfva saken, nemligen till inskränkning i hundarnes antal. Detta är dock en uppgift, som strider mot all erfarenhet och som strider mot de faktiska förhållanden, för hvilka Utskottet redogjort likasom mot all erfarenhet om verkan af förhöjda afgifter. Förhöjda afgifter minska alltid konsumtionen, och i detta fall visar sig, att i Stockholm, hvars förhållanden den näst siste talaren väl känner, antalet hundar från år 1868 till år 1874 ökats från 2,299 till 3,506. Här har följaktligen visat sig, att den siffra, som varit nog stor att på 1860-talet nedsätta hundarnes antal till 2,016, är nu icke nog stor för att nedhålla hundarnes antal, emedan 5 kronor nu icke hafva samma värde som i början af 1860-talet. Det lär väl icke hafva undfallit någons uppmärksamhet att den afgift, som af Bevillnings-Utskottet föreslagits såsom maximum, har sin motsvarighet i Norge, der redan år 1857, således för 20 år sedan, hundskatten sattes till 3 speciedaler, och jag tror dock, att man i Norge är lika rädd för höga afgifter som i Sverige. Skatten är för öfrigt icke ovilkorlig, utan fakultativ. Kommunen har att bestämma om den skall tillämpas, på hvilka djur den skall tillämpas och med hvilket belopp den skall utgå. Det är ett förtroendevotum mot kommunen att själf få handla som den behagar för sin säkerhet och sitt väl. Det har blifvit omtaladt, och det på ett rörande sätt, huru den fattige blefve lidande derigenom att han skulle utbetala 15 kronors afgift för sin hund; hans enda sällskap och vän. Dertill får jag säga, att den, som icke kan betala 15 kronor i skatt för sin hund, i fall kommunen anser det nyttigt och nödigt, han må icke heller betala 50 kronor för att föda hunden.

Utom faran af rabies och obehaget af stora hundsamlingar i Stockholm och andra större städer, finnes det en annan olägenhet på landsbygden, som jag är öfvertygad om att den ärade talaren på stockholmsbänken, som själf är gammal jägare, har väl reda på, eller den att alla backstugusittares och annat löst folks hundar hafva fri jagträtt hela året om i skogen, hvilket förorsakar betydlig skada på vildafveln. Vi hafva nyligen diskuterat frågan om premier för utrotande af räfvar, hvilka skada jagten, och mången har ansett att dessa voro ganska nyttiga. Nu vill man underlåta att förminska antalet af de onyttiga hundarne, som också skada jagten, och det

ganska betydligt. Hvar och en som bott i skogstrakt vet, att man må komma hvilken årstid som helst ut i skogen, så finnas der lösa hundar, som ställa till betydligt ofog.

*Förhöjning af
skatt för hund.
(Forts.)*

Efter hvad man sagt mig, är Sverge i afseende på antalet hundar jemförligt med endast ett land i Europa, och det är Turkiet. Det vore önskligt att vi icke sökte bibehålla någon likhet med detta olyckliga land, utan i stället bemödade oss att likna de mera civiliserade länderna, som icke hafva dessa skaror af onyttiga hundar. För min del yrkar jag bifall till Utskottets förslag, som lemnar fria händer åt kommunerna att sköta sig inom den begränsning, som här är föreslagen.

Herr Wallenberg: Jag tror att åtskillig öfverdrift förekommit i de uppgifter, som här i dag blifvit lemnade, och att de senast meddelade uppgifterna icke äro de minst öfverdrifna. Då jag icke har några siffror för att vederlägga en sådan utsago som den, »att det icke finnes något land, hvilket i förhållande till sin folkmängd har mera hundar än Sverige», får jag nöja mig med att säga, det jag tvärtom tror ungefär samma förhållande råda i ganska många länder. Hvad beträffar den tillökning i antalet beskattade hundar, som på sista tiden egt rum i Stockholm, kan densamma förklaras af två anledningar; först och främst af den, att under de senare åren, då människorna haft mer att dela med sig, somliga, som förut icke kunnat det, nu hafva ansett sig kunna föda en hund; vidare af den, att man på senare tiden här i Stockholm blifvit väsentligen strängare i afseende på hundarne och öfver dem hållit noggrannare tillsyn, så att det mycket väl torde kunna vara fallet, att det förut fans flera hundar än som blefvo uppgifna, men att nu alla uppgifvas till beskattning. Såsom exempel på den nuvarande strängheten kan jag tillåta mig att anföra, att den mest framstående medlemmen inom kommunen råkat ut för att polisen tog hans hund och tog lifvet af honom därför att den icke var försedd med munkorg just på den dag, då sådant i Öfverståthållareembetets kungörelse var anbefaldt.

För min del tror jag det vara ett stort misstag att anse det rabies canina kan utrotas genom att man minskar hundarnes antal. Vill man fördrifva denna sjukdom, måste *alla* hundar utrotas; ty det är icke säkert, att de, som man förskottsvis låtit afdagataga, skulle hafva fått rabies, utan det kan mycket väl hända, att de kvarvarande råka ut för denna sjukdom. Den i detta hänseende åberopade bevisning för lämpligheten af hundskattens höjande duger således icke.

Slutligen ber jag att få fästa Herrarnes uppmärksamhet på att af de djur, man plägar omtala, hundarne äro de, som mest hålla sig till människorna, som försaka sina egna anförvandter för att hålla sig till oss och som visa en verklig trohet emot oss människor. Men otack är verldens lön, och därför skola nu människorna, för-

Förhöjning af skatt för hund. samlade till en lagstiftande corps, föra ett beskattningskrig mot dessa deras trognaste följeslagare.

(Forts.)

Jag anser det vara en orimlighet att vilja så här på en gång införa en tredubbelt större beskattning, och om man på något annat ställe i vår bevillnings-förordning hade framkommit med ett dylikt förslag, skulle det icke hafva fått en enda röst för sig; men den omständigheten, att människorna äro delade i hundhatare och sådana, som icke hata hundar och icke något annat heller, gör att det kan gå för sig att framlägga ett betänkande sådant som det förevarande, på hvilket jag yrkar afslag.

Friherre Hamilton: Mot den siste talarens beräkning öfver sannolikheten af att våra hundar skola få rabies canina eller icke, ber jag få erinra, att det icke torde vara så osannolikt, att ju flera hundar finnas, desto flera kunna blifva utsatta för denna sjukdom.

Hvad den tredubbla beskattningen angår, så vore ingen mer än jag villig att afstyrka densamma, om det vore meningen att lägga skatt på allmänheten. Men här är icke fråga om att beskatta folk vare sig i och för sig eller för nöjet att hafva hundar eller för en inkomst. utan, såsom Utskottet framhållit, det är hufvudsakligen de sanitära skälen, som föranledt Utskottet tillstyrka ifrågavarande åtgärd.

Grefve Mörner, Oscar: Då jag läste ifrågavarande betänkande, blef jag förvånad öfver att finna, det från Bevillnings-Utskottet kommit ett utlåtande, hvori föreslås ändring i en Kongl. förordning af det innehåll. som den ifrågavarande. Föreliggande fråga rör icke bevillningen och har ingenting med den att göra; den angår icke post-, icke tull-, icke bränvinsmedlen och således ingenting som rätteligen hör under Bevillnings-Utskottets handläggning. Mig tillhör icke att yrka någon egentlig åtgärd i anseende till detta förhållande, men att jag icke för min del kan anse det formella i saken vara riktigt iakttaget, tror jag mig vara berättigad att uttala. Vore denna skatt en bevillning, så skulle frågan derom utan tvifvel höra till Bevillnings-Utskottet, men den kan icke sägas vara en bevillning, då densamma icke ingår till statsverket och icke heller är allmänt påbjuden, utan, såsom Utskottet sjelf säger i motiveringen, är af kommunal egenskap. Faller denna beskattning således under kommunallagarne, tyckes mig att utlåtandet derom borde hafva kommit från Lag-Utskottet, möjligen ifrån sammansatt Lag- och Bevillnings-Utskott.

Emellertid föreligger nu ärendet och får lof att bedömas, sådant det är och i det skick det visat sig. Då förekommer, att Utskottet helt kategoriskt föreslagit, att skatten *varder* af Riksdagen förhöjd till ett maximum af 15 kronor. Nu frågar jag: hvad beslut har Riksdagen fattat, om den bifaller denna punkt? Jo, att skatten *skall* kunna uppgå till 15 kronor. Men hvad verkan har detta? Är här

fråga om ändring i allmän lag, har Riksdagen icke annan rätt än att för sin del besluta, men icke att ovilkorligt stadga, att skatteförhöjningen skall kunna inträda. Tillhör frågan kommunalförordningarne, är förhållandet på samma sätt: att Riksdagen eger för sin del besluta men icke ensam stadga. I andra punkten förklarar Utskottet vidare att, enär 1861 Rikets Ständer anmodade Kongl. Maj:t att utfärda förordning i ämnet, så borde så ock nu ske. Man bör visst vara tacksam att icke Utskottet finner tillhöra sig att utfärda förordningen, men nog lärer Kongl. Maj:t i detta ärende hafva pröfningsrätt och sålunda icke böra, såsom skulle ske om Utskottets hemställan bokstafligen iakttoges, helt enkelt underrättas, att så har Riksdagen beslutit och till följd deraf må förordning utfärdas. Jag anser formen vara af vigt och kan för min del icke likgiltigt åse om densamma efter min uppfattning icke iakttages.

Om sjelfva saken har redan å ömse sidor blifvit mycket taladt, och jag sluter mig till dem, som icke önska denna förhöjning.

Vice ordföranden i Bevillnings-Utskottet åberopade, att i Norge redan år 1857 skatten sattes till 3 speciedaler för hvarje hund; men den ärade talaren glömde nämna hvad deremot Utskottet omtalat i ett referat, hvilket jag ändock förmodar vara framställt på det för Utskottets åsigt mest förmånliga sätt, att denna skatt icke får upptagas öfver hela landet, utan endast i »kjöbstæderne» och vissa »lade-steder»; och der kan den ju vara berättigad. Det stöd, man velat hemta från Norge, torde således vara mycket svagt, såsom förslaget nu lyder. Hade detsamma deremot endast gällt för Stockholm och må hända ytterligare ett par större städer, kunde det möjligen anses hafva haft något skäl för sig.

Vidare yttrade denne talare, att backstugusittares hundar begagna fri jagträtt. Jag har bott på landet, och min ort saknar visserligen icke backstugusittare och icke heller hundar; men att dessa ensamma gå på jagt, torde, efter hvad jag försport, inträffa ganska sällan. Det kan hända en eller annan gång, men hör dock till undantagen. Så kallade krypskyttar deremot, som för sig och sina hundar bereda sig fri jagträtt, torde kunna näpas, så länge man har rätt att åtala personer, som olofvandes jaga på annans mark.

Påstår man, som den ärade talaren, att man bör i jagtens intresse öka skatten för hundarne, så borde man med detta lågande nit hafva sökt åstadkomma något förslag om att lägga skatt på kattor, ty de göra mycket större skada på jagten, och äfven de kunna få rabies och bita människorna. För min del vill jag visst icke påyrka en sådan beskattning, men mig tyckes det hafva passat väl i stycke med Bevillnings-Utskottets omtänksamma bekymmer.

Vidare har man jemfört Sverige med Turkiet. Jag har aldrig varit i detta land och känner följaktligen icke till huru förhållandena der kunna vara, ehuru jag hört att der skall finnas mycket hundar, men i åtskilliga andra trakter af Europa, som jag besökt, har jag

*Förhöjning af
skatt för hund.*

(Forts.)

Förhöjning af öfverallt sett hundar. Jag får dock erkänna att jag i föl vid ett besök i Köpenhamn icke såg en enda hund derstädes, men detta var för den då rådande sjukdomens skull, hvilket ock bevisar att en polismakt kan sopa bort hundarne, när så behöfves.

(Forts.)

Äfven om man nu höjer skatten, så — säga de som ifrå därför — beror det ju ändock på hvarje kommun, om de vilja ålägga den högre skatten eller icke. Ja visserligen! men det kan ibland äfven i detta hänseende gå ganska besynnerligt till, och jag kan af egen erfarenhet berätta något sådant. Den enda gång jag blifvit kullvoterad i den kommun jag tillhör, var det just fråga om hundskattens införande. Jag ville icke hafva dylik skatt, men en annan stor egendomsegare, som bodde i en närgränsande socken, men egde mycken jord inom vår socken, lyckades att votera omkull oss. Det åstadkom allmän förbittring i socknen, och sedan får man höra dessa, som ingen rösträtt hafva, klaga öfver att vi förtrycka dem och icke en gång unna dem att hafva en hund. Detta väcker mer ond blod än någon föreställer sig. Dessutom äro hundarne utomordentligt nyttiga djur och i visst fall outhärliga. För huru mången som, ensam eller allenast med sin familj, bor aflägsse, der säkerheten icke är så stor, är icke hunden en vän, som skyddar honom mot kringstrykande personer. När banditen kommer, allarmerar och väcker han gårdsfolket och gör således vakt för dem.

För egen del är jag föga intresserad i saken, ty jag har icke annat än en gårdvar och kan i värsta fall för honom betala 15 kronor. Men så är icke fallet med många andra, hvilkas nästan enda hjälp hunden är. På landsbygden har äfven rabies canina ganska litet förekommit, så att ur synpunkten af faran för denna sjukdom kan man icke påstå att på landet tarvas denna orimligt höga skatt.

Utskottet har sagt, att penningvärdet fallit. Detta är icke alldeles ett axiom. Det kan väl vara att det i allmänhet fallit något, men med hänseende till vissa artiklar har det deremot icke fallit; och i hvad fall som helst äro 5 kronor ännu i denna stund nog mycket penningar att hindra mången att hålla hund. Men på landet tillämpas denna beskattning öfver hufvud taget icke, hvilket tyckes visa, att landet icke älskar skatten, och hvarför skulle man då framkomma med en lag, som är egnad att väcka ovilja, utan att göra någon egentlig nytta. För min del sluter jag mig till dem som yrka afslag å Utskottets hemställan.

Herr Bennich: Den siste talaren har varit intagen af mycken förvåning öfver detta betänkande; det har han konstaterat genom det sätt, hvarpå han refererat Utskottets förslag. Han har sagt, att Utskottet föreslagit, att skatten skulle bestämmas till ett belopp af 15 kronor. Det har Utskottet icke gjort, utan Utskottet har i den lilla kläm, som finnes, föreslagit att det belopp, hvartill skatt för hund *må* uppgå, blefve förhöjdt till 15 kronor. Långt ifrån att föreslå någon positiv föreskrift om att skatten skulle utgöra 15 kronor,

har Utskottet sålunda hemställt om ett maximum, till hvilket kommunerna högst kunde gå. Den ärade talaren gjorde invändning mot Utskottets behörighet att behandla frågan. I allmänhet gäller det att invändningar skola göras i rättegångens början; och jag vill erinra om att Bevillnings-Utskottet flera gånger haft till sin behandling hänskjutna frågor om kommunala afgifter, om hvilka det sedan öfverlemnats åt vederbörande kommuner att närmare besluta. Så t. ex. blef frågan om en fattigvårdsafgifts införande i vårt land behandlad af Bevillnings-Utskottet i sammanhang med frågan om kurhusafgift. Utskottet föreslog införandet af en sådan afgift och bestämmande af ett maximum, som af landstingen skulle fastställas; och jag hörde då icke någon invändning göras mot Bevillnings-Utskottets behörighet att behandla frågan, utan Utskottets förslag antogs af Riksdagen. Här är ju också fråga om att ålägga kommunernas medlemmar en beskattning, och dylika frågor hafva ansetts böra af Bevillnings-Utskottet handläggas, då de svårigen skulle kunna behandlas af något annat Utskott.

*Förhöjning af
skatt för hund.*
(Forts.)

Jag torde, till den kraft och verkan det kan medföra, få upplysa, att Utskottets förslag redan varit föremål för behandling i Medkammaren och der antagits med mycket stor majoritet — 108 röster mot 42; och jag betviflar icke, att de skäl Utskottet anfört äro af den beskaffenhet, att, om också Första Kammaren med en svag majoritet skulle afslå förslaget, så skall detsamma i allt fall gå igenom. Det må vara ömmande, att den fattige eller den ensamt boende behöfver en hund till sällskap eller vakt, men det finnes väl icke något som är mera berättigadt till vårt deltagande, än detta förhållande att människor förderivas genom dessa hundar och deras ty värr ofta svåra sjukdomar. Ett enda människolif, besparadt genom en förhöjning i skatten, är långt mera värdt än alla de ömmande och bevekande omständigheter, som anförts för afslag å Utskottets framställning. Jag kan icke annat än vidhålla mitt yrkande om bifall till Utskottets förslag i denna punkt.

Herr Berg: Jag ber att endast få säga några ord med anledning af en föregående talares yttrande att, om Utskottets ifrågasvarande hemställan blefve lag, en hel mängd fattiga på landet skulle komma att känna sig ledsamt berörda af att man icke unnade dem hafva en hund. Jag har vuxit upp på landet, men kan icke erinra mig att på 30 års tid hafva i den ort jag uppfostrades sett en enda verkligt fattig ega någon hund, utan de, som hade råd att hålla sig något hemdjur, uppförde gemenligen i stället en liten gris. För öfrigt är det ju, såsom äfven redan blifvit antydt, icke meningen att det skall blifva lag, att egare af hund ovilkorligen skall för densamma betala 15 kronor. I den kommun jag tillhörde fans icke någon hundskatt, och ändock var der ingen fattig, som egde en hund, utan endast rika bönder och godsegare. Jag anser därför att det icke skulle lända de fattiga till någon synnerlig skada, om hvad

*Förhöjning af
skatt för hund.*

(Forts.)

Utskottet nu föreslagit vinner Riksdagens bifall. Men då, såsom en föregående talare anmärkt, ett människolif är mera värdt än alla hundar i Sveriges rike, måste saken betraktas ur denna synpunkt. Hvad då beträffar yttrandet af en talare på stockholmsbänken, att det icke finnes någon garanti för att just de hundar, som miste lifvet, skulle fått *rabies canina*, är det ju klart, att ju större antalet af hundar är, desto större är sannolikheten att berörda sjukdom skall utbreda sig, och tvärtom. På samma gång jag tillåter mig nämna, att jag är långt ifrån någon hundhatare, ehuru saken gäller för mig mer än mitt eget tycke, ber jag få fästa uppmärksamheten på ännu en sida af densamma, nemligen det för känslan och sedligheten anstötande förhållandet, att i Stockholm och andra större städer stora skaror af hundar föra ett oroligt, mindre anständigt lif om dagarne och om nätterna ströfva omkring och tjuta, så att folk icke få sofva. Det är företrädesvis ur sedlighetens och renlighetens synpunkt som jag fortfarande röstar för bifall till Utskottets förslag.

Herr Wallenberg: Den siste talaren beklagade sig öfver, att han icke fick sofva om nätterna samt talade om, att »alla hundars lif äro mindre värda än ett människolif». Jag tror dock, att berörda jämförelse är till den grad haltande, att det icke finnes möjlighet att deraf draga någon slutsats. Äfven jag har vistats på landet, och derunder inträffade en gång, att en galt bet en menniska, så att hon dog. Men skulle man nu därför utrota alla galtar, så vet jag sannerligen icke, hvar man skulle sluta. Jag tror icke människans uppgift är att utrota något djurslägte, allra minst ett som påtagligen länder till människans nytta.

Det der talet om att man bör få sofva i fred, med flera dylika ömmande omständigheter, som här blifvit anförda, är visserligen mycket gripande, men jag tror, att man går något för långt, då man åberopar sin egen sömn till stöd för sin mening. Såsom känt torde vara, har man talat om att afskaffa all kanonsalut — för den kära sömnens skull — midt på dagen. En allvarlig sida af saken har af Friherre Hamilton blifvit berörd, då han, såsom skäl för bifall till betänkanDET, påpekat, att den föreslagna afgiften blifvit satt till *högst* 15 kronor. Denna omständighet är likväl just ett af förslagets grundfel, ty det kunde väl gå an att medgifva en latitud då siffran är låg, men ju högre man sätter sjelfva siffran, desto orimligare blir latituden. När Riksdagen öfverlemnar åt kommunalstyrelserna beskattningsrätt i vissa fall, så bör det icke ske på ett sätt som möjliggör att samma skatt kan blifva femton gånger högre i en kommun än uti den nästgränsande. Häraf torde framgå, att det icke är till förslagets fördel, att det i betänkanDET står *högst* 15 kronor. Vill man deremot ur principiell synpunkt vinna det ändamål, som i motiveringen framhållits, bör afgiften fixeras till ett ab-

solut belopp af 15 kronor. Ett motsatt förfaringssätt leder nemligen derhän, att skatten blir ojemn och på det hela taget orimlig. *Förhöjning af skatt för hund.*
(Forts.)

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till den förevarande punkten och dels afslag derå, framstälde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till punkten, hvarvid svarades många ja och nej i blandning, samt sedermera proposition på afslag derå, då svaren likaledes utföllo med många så väl ja som nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Herr Bennich begärde votering.

Uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

Den, som bifaller 1:sta punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 5, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås punkten.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 55.
Nej — 38.

2:dra punkten.

Bifölls.

Anmälades och bordlades Stats-Utskottets nedan nämnda memorial och utlåtanden:

N:o 26, om anvisande af de i regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor;

N:o 27, angående statens jernvägsbyggnader;

N:o 28, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående afsöndring af jord från furirsbostället vid Vestgöta regemente Vedum Näregården i Skaraborgs län;

N:o 29, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående utbyte af fanjunkarebostället Mölneby N:o 2 Nedre Bossgården mot frälshehemmanet Amundstorp N:o 2 Storegården i Elfsborgs län.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 4 e. m.

In fidem

O. Brakel.
